

Od Redakcji

Editorial

Prof. Andrzej Kwolek

Nadwaga i otyłość są aktualnie jednym z najważniejszych problemów współczesnych społeczeństw, gdyż rzutują na stan zdrowia i są przyczyną wielu chorób cywilizacyjnych. Problem pojawia się już wśród najmłodszych mieszkańców i występuje w każdym wieku. Dobrym miernikiem stanu zdrowia jest stopień i rodzaj otluszczenia ciała, co było tematem wieloletnich badań dzieci i młodzieży, w wieku od 4 do 18 lat, obojga płci (łącznie 1563 dzieci) oraz jego zmiany w przeciągu ostatnich 35 lat w Rzeszowie. Stwierdzono, że u obu płci w okresie analizowanego 35-lecia utrzymuje się akceleracja otluszczenia ciała, chociaż w okresie ostatniego 10-lecia zaobserwowano tendencję do wyhamowania tego trendu. W innej pracy przeanalizowano wartości kaloryczne wszystkich reklamowanych produktów żywnościowych, skierowanych do dzieci, w trzech stacjach telewizyjnych. Ze szczegółowej analizy wynika, że średnia wartość kaloryczna reklamowanych produktów żywnościowych, skierowanych do dzieci wahała się od 1700 kcal/ dzień w stacji Cartoon Network do 33000 kcal/ dzień w telewizji Polsat, a reklamowana żywność to były głównie przekąski i produkty typu fast-food, o wysokiej zawartości tłuszczów i cukru. Autorzy konkludują, że promuje się głównie żywność o wysokiej wartości energetycznej, ubogą w składniki odżywcze i taka promocja może wpływać na nadmierne spożycie wysokokalorycznych produktów żywnościowych.

Nieswoiste zapalenie jelit jest najczęstszą przewlekłą chorobą przewodu pokarmowego u dzieci, a z uwagi na wczesny okres wystąpienia dzieci te będą chorowały najdłużej i najciężej. Jednak mają one możliwość prowadzenia życia zbliżonego do życia ich zdrowych rówieśników. Autorzy badali stopień samokontroli dorastającej młodzieży (wiek od 15 do 18 lat) z NZJ, w związku z koniecznością przejścia, po 18 roku życia, pod opiekę

Overweight and obesity most certainly belong to the most important problems of contemporary societies that on the one hand influence their health condition and, on the other hand cause many kinds of a civilization diseases. The problem appears already among the youngest members of the society and it seems to be present throughout the life-span. Degree and type of body adiposity are reliable indicators of health status. This issue was a subject of long-term research task performed on children of both genders from Rzeszow (total of 1563 subjects) on changes that occurred in body adiposity during the 35-year period. It was established that, in the analysed period, an acceleration of body adiposity is still prevailing, however during the last decade some inhibition of this trend was observable. Another paper included here analyses a caloric values of all food products for children which were advertised by three different TV stations. A detailed analysis has revealed that a mean caloric value of food products advertised for children ranged from 1700 kcal/per day in Cartoon Network to 33000 kcal/per day in Polsat TV station. The advertised food included mostly snacks and fast-food products containing high amounts of fat and sugar. The authors concluded that promotion of highly energetic and low-nutritive food can result in over-consumption of highly caloric food products.

Unspecific enteritis (UE) belongs to the most frequently occurring chronic diseases of the alimentary system in children and, because of its early onset, the disease is characterized by longevity and severity. However, these children have a chance for a quality of life similar to their healthy peers. The authors assessed the level of self-control in adolescents with UE (aged 15 to 18), on occasion of their transition to the outpatient gastroenterological clinics for adults. It was found that although such children and adolescents may understand the nature of the illness, they are only partly involved in self-control process. Such important paramedical topics as life-style, fertility and vocational development are not taken up in the gastroenterological clinics for children.

In recent times endoprosthesis belongs to the mostly widespread methods used in treatment of degenerative lesions of knee joint, and its main goal is to restore

poradni gastroenterologicznych dla osób dorosłych. Stwierdzono, że dzieci i młodzież znają istotę choroby, jednakże tylko w małym zakresie są włączane w proces samodzielnej kontroli. W poradniach gastroenterologicznych dla dzieci tematyka pozamedyczna jak: styl życia, płodność, rozwój zawodowy nie jest podejmowana.

Endoprotezoplastyka jest aktualnie najbardziej rozpowszechnioną metodą leczenia zaawansowanych zmian zwyrodnieniowych stawu kolanowego, a jej głównym celem jest przywrócenie niezależności w czynnościach dnia codziennego. Przebadano efekty leczenia 70 pacjentów (59 kobiet, 11 mężczyzn, średni wiek 66,5 lat) poddanych zabiegowi całkowitej endoprotezoplastyki stawu kolanowego w wyniku pierwotnych zmian zwyrodnieniowych. Badanie wykonano na tydzień przed zabiegiem operacyjnym, a badanie kontrolne w 6 miesięcy po zabiegu. Stwierdzono po zabiegu endoprotezoplastyki istotną poprawę we wszystkich wykonanych testach i skalach oceny.

W kazuistycznej pracy opisano rzadki przypadek asymptotycznego guza neuroendokrynnego zlokalizowanego w okolicy krętniczno-kątniczej u 59 letniego chorego. W większości przypadków są to nowotwory wysoko zróżnicowane o powolnym tempie wzrastania i stanowią wyzwanie diagnostyczne dla gastroenterologów, radiologów i patomorfologów. Z klinicznego punktu widzenia nowotwory jelita cienkiego mogą być nieczynne hormonalnie lub produkować substancje odpowiedzialne za powstawanie charakterystycznych objawów. Czułym, lecz niespecyficznym markerem tych zmian jest stężenie chromograniny A. Podstawę diagnostyki stanowią techniki obrazowe, pozwalające na lokalizację guza oraz endoskopowe, umożliwiające pobranie materiału do badania histopatologicznego i immunohistochemicznego. Chirurgiczne usunięcie zmiany jest leczeniem z wyboru, w farmakoterapii znajdują zastosowanie analogi somatostatyny, stosowana jest też terapia radioizotopowa i chemioterapia.

W pracy historycznej opisano rozwój ratownictwa medycznego na Rzeszowszczyźnie w latach 1948–2015. Cztery lata po zakończeniu drugiej wojny światowej powstała jako pierwsza w województwie Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie i był to początek systematycznego procesu tworzenia struktur pomocy doraźnej w całym regionie. Obecnie ta sama Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego realizuje zadania systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, posiada najliczniejszą grupę zespołów ratownictwa medycznego na terenie województwa podkarpackiego. Praca stanowi przyczynek do historii rozwoju medycyny w województwie podkarpackim.

Życzę przyjemnej lektury

Andrzej Kwolek

independence in daily activities. The analysis proposed here was aimed at the treatment effects of 70 patients (59 women, 11 men, mean age 66.5 years) after total endoprosthesoplasty of knee joints affected by primary degenerative lesions. An introductory examination was performed in a week before surgical procedure, and it was later followed by a control examination repeated in 6 months after the operation. A significant improvement, evidenced by all tests and assessment scales, was found after the endoprosthesoplastic operation.

In a casuistic study, a rare case of asymptomatic neuroendocrine tumor localized in ileocaecal region in a 59-year-old patient was described. In most of the cases, these are highly differentiated and slowly developing tumors, and this makes them a diagnostic challenge for gastroenterologists, radiologists and pathomorphologists. From a clinical point of view, small intestine tumors can be both hormonally inactive or they may produce those substances that are responsible for development of characteristic symptoms. A sensitive, although nonspecific, marker of those changes is concentration of chromogranine A. Diagnosis is based on imaging techniques, allowing for localization of tumor and endoscopic procedures, allowing for taking the material used in histopathological and immunohistochemical examinations. Surgical removal of lesion is a treatment of choice, while somatostatin analogues are used in pharmacotherapy. Radioisotope therapy and chemotherapy are also used.

In a historically oriented paper, the development of medical rescue in the Rzeszow region in the period 1948–2015 was described. Four years after the end of World War II, the first Regional Rescue Ambulance Station was established in Rzeszow. It marked the beginning of systematic process of formation of medical emergency aid structures in the region. Currently, the same Regional Rescue Ambulance Station actualizes the tasks set to State Medical Rescue system, and it is currently in possession of the highest number of medical rescue teams in the Podkarpacie region. The paper can be regarded as an interesting contribution to the history of development of medicine in the Podkarpacie province.

I wish you a pleasant reading,

Andrzej Kwolek